

ПРИКАЗ
28.10.2016

г. Казань

БОЕРЫК
№ 1201-п

«Татарстан Республикасы территориясендә авыл хужалыгы билгеләнешендәге, урман фонды, махсус сакланучы территорияләрдәге һәм объектлардагы жирләр өчен ачык соры урман, соры урман, куге соры урман туфрактарында һәм жиңелчә һәм уртача балчыксыл туфрактарда, урман фонды жирләре өчен кара туфраклы типик авыр балчыксыл һәм балчыксыл туфрактарда, махсус сакланучы табигый территорияләрдәге һәм объектлардагы жирләр өчен кара туфраклы көлсуланган, кара туфраклы типик, куге соры урман, кәсле-карбонат белән эрегән, кәсле-көлсу авыр балчыксыл һәм балчыклы туфрактарда рекультивацияләү һәм башка төрле торгызу эшләрен үткәргәннән соң нефтьнең һәм аның трансформациясе продуктларының мөмкин булган калдык өлеше» төбәк нормативларын раслау турында

2002 елның 10 гыйнварындагы «Әйләнә-тирәлекне саклау турында» № 7-ФЗ Федераль законның 6 статьясын үтәү максатында, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2005 елның 6 июлендәге «Татарстан Республикасы Экология һәм табигый ресурслар министрлыгы мәсьәләләре» № 325 карары белән расланган Татарстан Республикасы Экология һәм табигый ресурслар министрлыгы турында нигезләмә, Татарстан Республикасы Экология һәм табигый ресурслар министрлыгының 2013 елның 10 июлендәге «Татарстан Республикасы Экология һәм табигый ресурслар министрлыгы тарафыннан туфрактарның төбәк сыйфат нормативларын билгеләү турында» № 382-п боерыгы нигезендә, хужалык яки башка төрле эшчәнлекнең әйләнә-тирәлеккә булган йогынтысын жайга салу максатларында боерык бирәм:

1. «Татарстан Республикасы территориясендә авыл хужалыгы билгеләнешендәге, урман фонды, махсус сакланучы территорияләрдәге һәм объектлардагы жирләр өчен ачык соры урман, соры урман, куге соры урман туфрактарында һәм жиңелчә һәм уртача балчыксыл туфрактарда, урман фонды жирләре өчен кара туфраклы типик авыр балчыксыл һәм балчыксыл туфрактарда, махсус сакланучы табигый территорияләрдәге һәм объектлардагы жирләр өчен кара туфраклы көлсуланган, кара туфраклы типик, куге соры урман, кәсле-карбонат белән эрегән, кәсле-көлсу авыр балчыксыл һәм балчыклы туфрактарда рекультивацияләү һәм башка төрле торгызу

эшләрән үткәргәннән соң нефтьнең һәм аның трансформациясе продуктларының мөмкин булган калдык өлеше» төбәк нормативларын (алга таба – НПКӨ төбәк нормативлары) кушымтага туры китереп расларга.

2. Шушы Боек бастырып чыгарылган вакыттан башлап вәкаләтле федераль дәүләт хакимияте органнары тарафыннан тиешле әйләнә-тирәлек сыйфаты нормативлары кертелгәнчегә кадәр НПКӨ төбәк нормативлары өчен гамәлдә булу вакытын билгеләргә.

3. Хокукий тәминат бүлегенә (М.Р. Галиәкбәров) шушы Боекның дәүләт теркәвенә алу өчен Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгына жиберелүен тәмин итәргә.

4. Бу Боек үтәлешен контрольдә тоту буенча министрның беренче урынбасары Р.И. Камаловны җаваплы итеп билгеләргә.

Министр в.б.

Р.И. Камалов

Татарстан Республикасы Экология һәм
табигый ресурслар министрлыгының
2016 елның «28» октябрдә № 1201-п
боерыгы белән расланды

“Татарстан Республикасы территориясендә авыл хужалыгы билгеләнешендәге, урман фонды, махсус сакланучы территорияләрдәге һәм объектлардагы жирләр өчен ачык соры урман, соры урман, куге соры урман туфракларында һәм жиңелчә һәм уртача балчыксыл туфракларда, урман фонды жирләре өчен кара туфраклы типик авыр балчыксыл һәм балчыксыл туфракларда, махсус сакланучы табигый территорияләрдәге һәм объектлардагы жирләр өчен кара туфраклы көлсуланган, кара туфраклы типик, куге соры урман, кәсле-карбонат белән эрегән, кәсле-көлсу авыр балчыксыл һәм балчыклы туфракларда рекультивацияләү һәм башка төрле торгызу эшләрен үткәргәннән соң нефтьнең һәм аның трансформациясе продуктларының мөмкин булган калдык өлеше” төбәк нормативлары

1. Әйләнә-тирәлекнең сыйфат нормативларына карый торган “Татарстан Республикасы территориясендә авыл хужалыгы билгеләнешендәге, урман фонды, махсус сакланучы территорияләрдәге һәм объектлардагы жирләр өчен ачык соры урман, соры урман, куге соры урман туфракларында һәм жиңелчә һәм уртача балчыксыл туфракларда, урман фонды жирләре өчен кара туфраклы типик авыр балчыксыл һәм балчыксыл туфракларда, махсус сакланучы табигый территорияләрдәге һәм объектлардагы жирләр өчен кара туфраклы көлсуланган, кара туфраклы типик, куге соры урман, кәсле-карбонат белән эрегән, кәсле-көлсу авыр балчыксыл һәм балчыклы туфракларда рекультивацияләү һәм башка төрле торгызу эшләрен үткәргәннән соң нефтьнең һәм аның трансформациясе продуктларының мөмкин булган калдык өлеше” төбәк нормативлары (алга таба – НПМКӨ төбәк нормативлары) Россия Федерациясе Табигый ресурслар министрлыгының 12.09.2002 № 574 боерыгы белән расланган Рекультивацияләү һәм башка төрле торгызу эшләрен үткәргәннән соң туфракларда нефтьнең һәм аның трансформациясе продукталарының мөмкин булган калдык өлеше нормативларын эшләү һәм гамәлгә кертү буенча вакытлы күрсәтмәләр нигезендә, Татарстан Республикасындагы жирдән файдалану төрен һәм туфракларның классификациясен исәпкә алып (1-3 таблица) эшләнде һәм Татарстан Республикасы территориясендә авыл хужалыгы билгеләнешендәге, урман фонды, махсус сакланучы территорияләрдәге һәм объектлардагы жирләр өчен ачык соры урман, соры урман, куге соры урман туфракларында һәм жиңелчә һәм уртача балчыксыл туфракларда, урман фонды жирләре өчен кара туфраклы типик авыр балчыксыл һәм балчыксыл туфракларда, махсус сакланучы табигый территорияләрдәге һәм объектлардагы жирләр өчен кара туфраклы көлсуланган, кара туфраклы типик, куге соры урман, кәсле-карбонат белән эрегән, кәсле-көлсу авыр балчыксыл һәм балчыклы туфракларда рекультивацияләү һәм башка төрле торгызу эшләрен үткәргәннән соң нефтьнең һәм аның трансформациясе продуктларының мөмкин булган калдык өлешен билгели.

2. НПМКӨ төбәк нормативлары туфракларның һәм жирләрнең нефть углеводородлары белән пычрану дәрәжәсен чикләү һәм регламентлау, туфрак экосистемаларына тискәре йогынтыны юкка чыгару, авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрдә ундырышлылыкны һәм үстерелә торган продуктларның сыйфатын саклау максатларында билгеләнә.

3. НПМКӨ төбәк нормативлары контрольлектә тотучы органнар һәм хужалык итүче субъектлар тарафыннан рекультивацияләү һәм башка төрле торгызу эшләре үткәрелгәннән соң туфракларның һәм жирләрнең торышын бәяләгәндә файдалану өчен билгеләнә.

4. НПМКӨ төбәк нормативлары туфрактагы нефть продукталырының нефть углеводородларының ГОСТ 17.0.0.02-79 “Табигатьне саклау. Атмосфераның, жир өсте суларының һәм туфракның пычрану дәрәжәсен контрольдә тотуны метрологик тәмин итү. Төп нигезләмәләр”, РД 52.18.575-96 “Инфрақызыл спектрометрия ысулы белән туфрак үрнәкләрендә нефть продукталырының тулай өлешен ачыклау” һәм ГОСТ 26423-85 “Туфраклар. Чагыштырма электр үткәрүчәнлеген, рН һәм су сыгынтысының тыгыз калдык өлешен билгеләү методлары” нигезендә ачыкланган ПНД Ф 16.1:2.2.22-98 “ИК-спектрометрия ысулы белән минерал, органоген, органик-минерал туфракларда һәм су төбе утырмаларында нефть продукталырының массакүләм өлешен ҮБМ” нигезендә билгеләнгән массакүләм өлешеннән чыгып исәпләнгән өлешенә тигез итеп кабул ителә.

Туфраклар ГОСТ 17.4.3.01-83 “Табигатьне саклау. Туфраклар. Туфракларны сайлап алуға карата гомуми таләпләр”, ГОСТ 17.4.4.02-84 “Табигать саклау. Туфраклар. Химик, бактериологик, гельминтологик анализ ясау өчен үрнәкләрне сайлап алу һәм эзерләү методлары”, ГОСТ 28168-89 “Туфраклар. Үрнәкләрне сайлап алу” нигезендә сайлап алына.

“Татарстан Республикасы территориясендә авыл хужалыгы билгеләнешендәге, урман фонды, махсус сакланучы территорияләрдәге һәм объектлардагы жирләр өчен ачык соры урман, соры урман, куге соры урман туфракларында һәм жиңелчә һәм уртача балчыксыл туфракларда, урман фонды жирләре өчен кара туфраклы типик авыр балчыксыл һәм балчыксыл туфракларда, махсус сакланучы табигый территорияләрдәге һәм объектлардагы жирләр өчен кара туфраклы көлсуланган, кара туфраклы типик, куге соры урман, кәсле-карбонат белән эрегән, кәсле-көлсу авыр балчыксыл һәм балчыклы туфракларда рекультивацияләү һәм башка төрле торгызу эшләрен үткәргәннән соң нефтьнең һәм аның трансформациясе продуктларының мөмкин булган калдык өлеше” төбәк нормативлары

Туфраклар				Туфрак горизонтлары (индексы) яки катламнары (тирәнлекләре)	Норматив мәгънәсе, г/кг	Рекультивацияләнган кишәрлекне кабул итү таләпләре	
Надтип төркеме	Гранула-метрик составы	Коды	Типлары			Норматив мәгънәсе арттырылган мөмкин булган майданы (рекультивацияләнган кишәрлек майданының %ы)	Өстәмә таләпләр (кирәк булганда)
1. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирәр (Код 1) Урман-дала зонасы (Код 06)							
Органик-минерал	Жиңелчә һәм уртача балчыксыл	22	Ачык соры урман	Апах, А1	2,0	10	Гомуми тоз күләме (су сыгынтысының тыгыз калдык өлеше) 0,15% югары түгел
Органик-минерал	Жиңелчә һәм уртача балчыксыл	22	Соры урман	Апах, А1	2,5	10	Гомуми тоз күләме (су сыгынтысының тыгыз калдык өлеше) 0,15% югары түгел
Органик-минерал	Жиңелчә һәм уртача балчыксыл	22	Куге соры урман	Апах, А1	2,8	10	Гомуми тоз күләме (су сыгынтысының тыгыз калдык өлеше) 0,15% югары түгел
2. Урман фонды жирләре (Код 2) Урман-дала зонасы (Код 06)							
Органик-минерал	Жиңелчә һәм уртача балчыксыл	22	Ачык соры урман, соры урман, куге соры урман	А1	5,0	10	Гомуми тоз күләме (су сыгынтысының тыгыз калдык өлеше) 0,15% югары түгел
Органик-минерал	Авыр балчыксыл һәм балчык	23	Типик кара туфраклар	А1	5,0	10	Гомуми тоз күләме (су сыгынтысының тыгыз калдык өлеше) 0,15% югары түгел
3. Махсус сакланучы территорияләр һәм объектлар (Код 6) Урман-дала зонасы (Код 06)							
Органик-минерал	Жиңелчә һәм уртача балчыксыл	22	Ачык соры урман, соры урман, куге соры урман	А1	2,0	10	Гомуми тоз күләме (су сыгынтысының тыгыз калдык өлеше) 0,15% югары түгел
Органик-минерал	Авыр балчыксыл һәм балчык	23	Кәсле-көлсу, куге соры урман, кәсле-карбонат белән көлсуланган, кәсле-карбонат белән эретелгән, көлсуланган кара туфраклар, типик кара туфраклар	А1	2,0	10	Гомуми тоз күләме (су сыгынтысының тыгыз калдык өлеше) 0,15% югары түгел

Туфрак горизонтларын индексацияләү

Туфрак горизонты индексы	Туфрак горизонтының атылышы
Ао	өске туфрак катламы (урман түшәмәсе)
Ат	каты черемәле, торфлы катлам
Ad	кәс
Al	черемәле, кәсле катлам
Апах	сукалау катламы
А2	көлсу горизонт (ашалмалар)
В	иллювиаль катлам (юылулар)
Bh	иллювиаль-черемәле горизонт
Bf	иллювиаль-тимерле горизонт
Т	төрле катлаулылык дәрәжәсендәге торфлы горизонт
Оч	чүбек (тере мүкләрнең һәм мүк киезләренең өске катламы)

3 таблица

Табигый-климат зоналары кодлары		
Табигый-климат зонасы	Коды	
Субарктика	01	
Тундра һәм урман-тундра	02	
Төньяк тайга	03	
Урта тайга	04	
Көнъяк тайга	05	
Урман-дала	06	
Дала	07	
Коры дала	08	
Ярым-чүл	09	
Субтропик	10	
Жирләрне рекультивацияләү юнәлеше кодлары		
Рекультивацияләү юнәлеше	Коды	
Авыл хужалыгы	1	
Урман хужалыгы	2	
Су хужалыгы	3	
Рекреацияләү	4	
Төзү	5	
Табигатьне саклау	6	
Санитар	7	
Надтип төркемнәренең кодлары		
Надтип төркеме	Төркем эчендәге үзенчәлекләр	Коды
Органоген туфраклар	Өслекле	11
	Түбән	12
Табигый органоминал һәм антропоген үзгәртелгән туфраклар	Ком белән комлы туфрак	21
	Жинелчә һәм уртача балчыксыл	22
	Авыр балчыксыл һәм балчык	23
Антропоген туфракка охшаш ясалмалар	Ком белән комлы туфрак	31
	Жинелчә һәм уртача балчыксыл	32
	Авыр балчыксыл һәм балчык	33
Минерал грунтлар	Ком белән комлы туфрак	41
	Жинелчә һәм уртача балчыксыл	42
	Авыр балчыксыл һәм балчык	43